

การบังคับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยการคุมประพฤติ

นายสุวิทย์ เศรษฐสุนทร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-163-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019133 117121579

COMPULSORY TREATMENT FOR DRUG ABUSE
ON ADULT PROBATION

MR. SUWIT SAWATESOONTHORN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-583-163-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การบังคับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยการคุมประพฤติ
โดย นายสุวิทย์ เศรษฐสุนทร
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รศ. มัทยา จิตติรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์วิชา มหาคุณ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิวัฒน์ เพ็ชรศิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์วิชา มหาคุณ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์สิทธิศักดิ์ วนะชกิจ)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

สวस्थ्य เศวตสุนทร : การบังคับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยการคุมประพฤติ
(COMPULSORY TREATMENT FOR DRUG ABUSE ON ADULT PROBATION)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.มัทยา จิตติรัตน์, วิชา มหาคณ, 185 หน้า. ISBN 974-583-163-8

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากฎเกณฑ์ทางกฎหมายในการดำเนินการบังคับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยการคุมประพฤติ โดยอาศัยอำนาจจากศาลซึ่งได้มีคำพิพากษากำหนดมาตรการในการบังคับบำบัดรักษาในลักษณะที่เป็นเงื่อนไขเพื่อการคุมประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งได้รับการแก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2532 เพื่อแก้ไขปัญหาและจุดบกพร่องของการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยสมัครใจ อย่างไรก็ตามก็กฎเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายอาญาที่แก้ไขใหม่ก็ยังไม่มีการบังคับที่จะนำไปปฏิบัติในรายละเอียด ทำให้ไม่สามารถนำมาตราการในการบังคับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดได้ และรวมถึงการศึกษาปรับปรุงเพิ่มเติมกฎหมายให้สามารถดำเนินการบังคับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเป็นธรรม

ผลจากการวิจัยพบว่า มาตรการทางกฎหมายในการบังคับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดมีอยู่ในปัจจุบันนั้นไม่เอื้ออำนวย และเพียงพอต่อการดำเนินการบำบัดรักษาจนครบตลอดขั้นตอนของการบังคับบำบัดรักษาแบบสมบูรณ์ โดยขาดมาตรการทางกฎหมายในการให้อำนาจแก่ศาลและพนักงานคุมประพฤติในการดำเนินการในขั้นตอนถอนพิษยาเสพติด การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการติดตามผลและสงเคราะห์ผู้กระทำผิด เช่น การขาดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและนำผู้ติดยาเสพติดเข้าสถานพยาบาล หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมหรือติดตามในการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพและขาดมาตรการทางกฎหมายในการให้อำนาจแก่พนักงานคุมประพฤติในการติดตามดูแลช่วยเหลือในขั้นตอนการติดตามผลและสงเคราะห์ และขาดมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจนในการจัดตั้ง และกำหนดรูปแบบของสถานบำบัดบำบัดให้แตกต่างจากเรือนจำหรือทัณฑสถานทั่วไป

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายในประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2522 ให้หลายประการ เช่น การเพิ่มเติมกฎหมายให้ศาลมีอำนาจออกหมายกักขังเพื่อการบังคับบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพได้ การบัญญัติให้อำนาจแก่พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจในการนำตัวผู้ติดยาเสพติดเข้าไปสู่สถานพยาบาลหรือศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพและการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการในขั้นตอนของการถอนพิษยาเสพติดหรือการบำบัดอาการ ขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพและให้อำนาจแก่พนักงานคุมประพฤติในการดำเนินการในขั้นตอนการติดตามผลและสงเคราะห์ เพื่อที่จะสามารถดำเนินการบังคับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้เลิกเสพยาเสพติดได้ตลอดไปและดำเนินการระงับการบังคับบำบัดรักษาอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเป็นธรรม

ภาควิชา .....นิติศาสตร์.....
สาขาวิชา .....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา ..... 2535 .....

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C270698 : MAJOR LAW

KEY WORD: COMPULSORY/TREATMENT/ DRUG ABUSE/ PROBATION

SUWIT SAWATESOONTHORN : COMPULSORY TREATMENT FOR DRUG ABUSE
ON ADULT PROBATION. THESIS ADVISOR : VICE.PROF.MATAYA JITITRAT,
VICHA MAHAKUN 185 pp. ISBN 974-583-163-8

The objective of this research has (1) to study the measurement or axiom of the Law to run compulsory treatment on drug abuse by probation in the legitimacy of the court according to the Amendment Act of the Thai Penal Code (No.10) B.E. 2532 for solving problem of voluntary drug treatment. However this axiom of the Law can not go on compulsory treatment program because of lacking details for the conformity, (2) to modify the Law measurement to implement on efficiency, effectiveness and justice.

The summary of this study is there is no law can effort for running compulsory treatment process or utilization the authority for courts or probation officers working on detoxification rehabilitation or follow up and after care stage for example lacking law measurement for probation officers to control and send drug abuse to the hospital or the rehabilitation center, lacking of giving the authority about helping and following case in the hand of the probation officers; and lacking fix pattern of detoxification and rehabilitation center in the different form from prison or custody.

This research has introduced the modification of some provisions in the Thai Penal Code and the Probation Act B.E.2522. The drug abuse for cure or rehabilitation, amendment the law to send the drug abuse to hospital or rehabilitation center and dentention, and adapt the law measurement to offer the authority for probation officers to implement on compulsory treatment process in order to treat the drug abuse on efficiency, effectiveness and justice.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิติศ.....

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....2535.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความช่วยเหลือและอนุเคราะห์ของท่านอาจารย์ รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์ ท่านอาจารย์ วิชา มหาคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านอาจารย์ได้กรุณาตรวจแก้ ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ มาโดยตลอด และนอกจากนี้หากมิได้คำแนะนำเบื้องต้นจากท่านอาจารย์ ดร. จิรนิติ หะวานนท์ ท่านอาจารย์รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ท่านอาจารย์สิทธิศักดิ์ วนะชกิจ และคณาจารย์อีกหลายท่าน แล้วการศึกษาวิจัยก็คงจะลุล่วงไปไม่ได้ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่กราบขอบพระคุณบิดามารดาและนางพนิดา เศวตสุนทรที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริมและให้กำลังใจผู้วิจัยในการศึกษาด้วยดีตลอดมา และขอขอบคุณ นางวัลลี ภิญโญ ที่ช่วยพิมพ์งานด้วยความอุตสาหะเป็นอย่างยิ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์.....	6
1.3 ลักษณะและขอบเขตของการศึกษา.....	7
1.4 แนวความคิดทางทฤษฎีและสมมติฐาน.....	7
1.5 นิยามศัพท์.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 ประวัติการบังคับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดและระบบการบำบัดรักษา.....	13
2.1 ประวัติการบังคับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย.....	13
2.2 ระบบการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ในประเทศไทย.....	20
3 การใช้อำนาจทางกฎหมายในการบังคับบำบัดรักษา.....	27
3.1 ความจำเป็นในการใช้มาตรการบังคับบำบัดรักษา.....	27
3.2 การใช้อำนาจของรัฐในการบังคับบำบัดรักษา.....	31
3.3 มาตรการทางกฎหมายในการบังคับบำบัดรักษาและกระบวนการ บังคับบำบัดรักษา.....	35
3.3.1 มาตรการทางกฎหมายในประเทศไทย.....	36
3.3.2 มาตรการทางกฎหมายในต่างประเทศ.....	44

บทที่	หน้า
4 การบังคับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยวิธีการคุมประพฤติ.....	64
4.1 การใช้อำนาจของรัฐในการบังคับบำบัดรักษาโดยวิธีการคุมประพฤติ..	64
4.2 มาตรการทางกฎหมายที่ให้อำนาจแก่นักงานคุมประพฤติในการ ในการดำเนินการบังคับบำบัดรักษา.....	65
4.3 ปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินการบังคับบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ในประเทศไทย.....	77
5 บทสรุปและเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	100
ประวัติผู้วิจัย.....	185